

2.1. Az információ fogalma

Ahány szakkönyv létezik, annyi definíció található az információra. Ha ezekből a meghatározásokból a közös jellemzőket kiemeljük, akkor az információ két fontos tulajdonsága tűnik ki belőlük: az *újszerűség*, és az *értelmezhetőség*. Ebből adódóan mondhatjuk:

Az információ olyan hír (értesülés, közlemény), amely az újdonság erejével hat, és be tudjuk illeszteni a már meglévő ismereteink rendszerébe, azaz értelmezni tudjuk.

Ez a meghatározás azonban további magyarázatot igényel, mert sokan átsiklanak néhány, számunkra fontos következmény felett.

Egyrészt különbséget kell tennünk az ember és a gép számára szolgáltatott információ között. Ugyanis *informatikai értelemben számunkra nem számít információnak az a megismételt közlemény*, amelyről már tudomásunk van, hiszen nem lesz újszerű. Tehát például, ha valaki meghallgatja a rádióban a hírekben az aznapi nyertes lottószámokat, és megállapítja, hogy már megint nem sikerült sok pénzt nyernie, akkor a másnapi újságokban közzétett nyerőszámok láttán legfeljebb csak megerősítést nyer abban a tényben, hogy korábbi reményeivel ellentétben mégis be kell mennie a munkahelyére dolgoznia, de ez neki már nem jelent újdonságot. Tehát, csak megismételt hír lesz számára az újságban szereplő számsor, s nem pedig informatikai értelemben vett információ.

Ez a fogalmi pontosítás természetesen nem zavar minket abban, hogy a hétköznapi szóhasználatban információnak tituláljunk mindenféle ismert és ismeretlen közleményt. Ettől függetlenül az információ újszerűségének mivoltát az informatikai értelmezést nem ismerő emberek néha önkéntelenül is kiemelik, amit nagyon jól példáz az *"egy újszülöttnek minden vicc új"* szólás is. Azaz, egy viccen akkor nevetünk a legjobban, amikor azt először halljuk, hiszen az újdonság ereje ekkor érvényesül igazán.

Más a helyzet a számítógéppel. Amikor kívülről valamilyen információt juttatunk egy gépi eszközbe (pl. feldolgozás céljából), akkor a gép nem veszi észre, ha egymásután többször ugyanazt a tartalmú információt adjuk neki. Miért? Mert minden bejövő információt újnak vesz, hiszen nincs emberi értelemmel felruházva. Ezzel már át is tértünk a másik fő jellegzetességre, az információ értelmezhetőségére. Ugyanis az ebben a fogalomkörben használatos terminológia értelmében *információ csak az agyban keletkezik*. Onnan valamilyen módon továbbítjuk a külvilág felé, és majd szintén valakinek az agyában nyer majd értelmezést. Ebből egyébként az is következik, hogy ugyanaz az információ az azt fogadó egyéntől függően más-más jelentőséggel bírhat. A viccről említetteket folytatva elmondhatjuk, hogy egy viccen sokan nem feltétlenül akkor nevetnek igazán, amikor először hallják, hanem inkább akkor, amikor a poént meg is értik...

Összefoglalva a fentebbi példát: ha valakinek, aki lottózik, elmondom a nyerő számokat, és ezeket most hallja először, akkor az neki információ lesz. Ha nem először hallja, akkor csak megismételt hír. Ha ugyanezeket a számokat egy őserdőben élő bennszülöttnel sorolom, akinek legfeljebb csak a számfogalomról van némi sejtése, de a lottó nevű szerencsejátékról nem, így semmit sem tud kezdeni ezzel a hírrel, tehát ez a közlemény számára bár új lesz, de értelmezhetetlensége miatt neki mégsem számít

információnak. Tehát mindkét tulajdonságnak, *az újszerűségnek és az értelmezhetőségnek egyszerre kell teljesülni ahhoz, hogy informatikai értelemben információról beszélhessünk.*